

G.F. Handel  
**Samson**

**Dirigent Marc Buijs**



**Liefdesliederenkoor Oosterbeek**

**Kamerkoor Sotto Voce Nijmegen**

**21 mei 2011, 19:30 - St. Josephkerk, Heelsum**

**22 mei 2011, 14:30 - Antonius van Paduakerk, Nijmegen**

Deze concerten zijn mede mogelijk gemaakt door



Voor al uw voetklachten of aan voetstand  
afwijkingen gerelateerde klachten



Stichting CITER Renkum



Uitgeverij De Stiel

Koor Dubbelzang

## Samson – Geweldenaar in Gods naam

### *Richteren 13-16*

Samson is het verhaal van de man met onmetelijke krachten die daarmee dood en verderf zaait. Vernietigend werktuig in de handen van God, zo wordt het in de bijbel verteld. Van Hem krijgt hij de taak 'een begin te maken met het ontworstelen van Juda aan de heerschappij van de Filistijnen'. Tegelijk zal dit de overwinning zijn van Jahweh op de Filistijnse god Dagon. Hij krijgt daartoe enorme lichaamskracht toebedeeld, maar die kracht zal hem verlaten als zijn haren worden geknipt. Het lijkt alsof de taak die God hem op de schouders gelegd heeft te groot voor hem is, dat hij haar niet volledig aanvaardt. In elk geval zoekt hij zijn leven lang liefde bij Filistijnse vrouwen en wil hij beslist geen vrouw van eigen stam. Die vrouwen proberen hem zijn diepste geheimen te ontfutselen en telkens laat hij hen daarin slagen, en op het verraad dat daar telkens weer op volgt, reageert hij met grof geweld. Een hele oogst gaat in vlammen op, olijfgaarden worden verwoest en vele Filistijnen worden door deze ene woedende man doodgeslagen. Was dit wat God van hem wilde? Zocht hij hierom steeds liefde bij de machtige vijand?

Handel heeft er in de 18<sup>e</sup> eeuw een muzikaal drama van gemaakt. Dit speelt zich af in Gaza, ongeveer elf eeuwen voor Christus. Daar zat Samson, volgens verhalen die zeshonderd jaar later op schrift zijn gesteld, toen gevangen. We beleven de laatste dag van zijn leven met hem mee. Hij is verraden door Delila, zijn zoveelste Filistijnse bruid, kaalgeknipt, beroofd van zijn krachten, de ogen uitgestoken en geketend. Hij is de grote attractie op het overwinningfeest ter ere van Dagon. In de tempel wordt de verslagen krachtmens trots getoond aan het jubelend volk, hij wordt bespot en beschimpt, Dagon wordt luid geprezen. We worden deelgenoot van zijn schuld- en schaamtegevoelens. We voelen de pijn van zijn vernedering, en die van de Judeërs. Tot het uiterste getergd doet Samson nog eenmaal een beroep op Jehova en zijn bovenmenselijke kracht. Met alles wat hij te geven heeft drukt hij de zuilen waar de tempel op rust uiteen en stenen bedelven het feestende volk. Zo neemt hij duizenden Filistijnen met zich mee in zijn dood. Deze man is twintig jaar lang Richter geweest in Juda.

Maarten de Vletter

## Handel's Samson

Handel begon met het componeren van Samson onmiddellijk na de voltooiing van zijn Messiah.

Toen hij in 1741 naar Dublin vertrok om daar zijn Messiah uit te voeren, was de eerste versie van Samson al klaar en werd één van Handel's grootste successen, terwijl het tegenwoordig onterecht in de schaduw staat van de veel bekendere en vaker uitgevoerde Messiah.

Wij zullen onze uitvoering grotendeels baseren op de eerste, meer beknopte en krachtige versie van Samson zoals ook door Handel zelf vaak uitgevoerd, en niet de tegenwoordig

gangbare langere versie. Mede daardoor hopen we Samson weer de plek te geven die het verdient.

De handeling speelt zich af in Gaza, op de laatste dag van Samson's leven, geheel in de geest van het in de barok zo gewaardeerde Griekse drama (eenheid van tijd, plaats en handeling met het koor als deelnemer en commentator).

Samson's ogen zijn uitgestoken, zijn haar is afgeschoren en zijn kracht is verdwenen.

Er is niets meer over van de vroegere held, hij is nu een slaaf van de Filistijnen, te werk gesteld, gevangen en aan een ketting gelegd. Op het offerfeest van de Filistijnen wordt hij aan het volk getoond, beschimpt en bespuugd.

Maar hij ruikt zijn kans: hij voelt zijn kracht weerkeren, en trekt een zuil omver, daarmee zichzelf en duizenden Filistijnen dodend.

Op het oog misschien een simpel verhaal, maar het libretto van Hamilton geeft Handel de kans om de innerlijke martelgang van Samson tot kern van dit Oratorium te maken. Zijn spijt over het verraden van zijn geheim aan Dalila met de uitlevering aan de Filistijnen tot gevolg, de schaamte die hij voelt tegenover zijn vader en zijn Israelische volk, zijn beklag over zijn fysieke vernedering; dit alles en nog veel meer is op krachtige en beeldende wijze op muziek gezet zoals Handel dat als geen ander kan. Handel was ten slotte een dramaticus en opera-componist in hart en nieren. Niet voor niets was Mozart van mening dat "Handel van ons allemaal het beste weet hoe je een effect teweeg moet brengen" (vrij vertaald) en was Handel de favoriete componist van Beethoven op latere leeftijd.

Wij hebben gekozen voor een orkest met bespelers van "authentieke" instrumenten.

Een barokorkest is in staat de articulatie van de tekst, zo belangrijk in Handel's muziek, helder en wendbaar tot uitdrukking te brengen. Het stijlgevoel van de spelers, en ook de zachtere maar scherpere klank passen als een handschoen om Handel's muziek.

Wij hebben ook gekozen voor jonge, opkomende en talentvolle solisten, zoveel mogelijk uit de regio.

Vanwege het dramatische karakter van het werk dat een wat grotere koorklank vraagt, hebben twee koren, Sotto Voce uit Nijmegen en het Liefdesliederenkorps uit Oosterbeek, voor deze gelegenheid de handen ineen geslagen en zullen samen dit werk brengen.

De grote dramatische kracht, het inlevingsvermogen dat dat vraagt, en de zangtechnische eisen die dat stelt aan de koorleden zijn weer een nieuwe vervolgstap in de ontwikkeling van beide koren.

Marc Buijs

## **Dirigent Marc Buijs**

Marc Buijs is dirigent en pianist, haalde zijn directiediploma bij de Kurt Thomas opleiding en studeerde piano bij Janine van Mever.

Hij is dirigent van drie koren: Sotto Voce, Het Liefdesliederenkoor en Pur Sang.

Samen met deze koren gaf hij een flink aantal succesvolle concerten.

A capella, maar ook in samenwerking met orkest en solisten waaronder de opera's King Arthur en Dido and Aeneas van Purcell, een programma met muziek van Monteverdi, en concerten met muziek van Brahms, Britten en Milhaud.

## **Sopraan Wendy Roobol**

Studeerde zang bij Sasja Hunnago en Rita Dams aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag en aan De Nieuwe Opera Academie. Haar huidige coach is Jard van Nes. Zij volgde masterclasses bij diverse vocalisten van naam en was in 2009 laureaat bij de Nationale Vocalistenpresentatie.

Wendy is een veelzijdige zangeres. Haar soepele, heldere en warme stem leent zich voor een breed opera- en oratoriumrepertoire.

Zo zong zij dragende operarollen bij diverse gezelschappen. Bijzondere faam verkreeg Wendy in de cyclus *Purcell on Stage* van Barokopera Amsterdam onder regie van David Prins tijdens zeer succesvolle tournees in Nederland en Frankrijk, o.a. het Zondagochtendconcert in Het Concertgebouw.

Bij Opera Minora richt ze zich ook op improvisatie-opera.

Als concertzangeres was Wendy te horen in de bekende grote oratoria en in minder bekende werken van tal van zowel oudere als jongere componisten, met ensembles als het Residentieorkest en het Nederlands Bach Ensemble. Ze soleerde onder dirigenten als Jaap van Zweden, Reinbert de Leeuw en vele andere meesters.

Wendy is te horen op diverse CD- en radio-opnames, onder meer in een Nederlandse versie van *Die Zauberflöte* van Mozart en een live concertregistratie-CD van het Metropole Orkest met filmmuziek van Ennio Morricone.

Kamermuziek neemt een speciale plek in binnen Wendy's carrière. Ze vormt een duo met Elly van Munster (luit en theorbe), dat tevens, versterkt met Frédérique Chauvet (historische dwarsfluiten) als *Purcelltrio* 17<sup>e</sup>-eeuwse theatermuziek brengt. Met pianiste Eke Simons en alt-mezzo Carina Vinke brengt ze als *Trio Sirènes*, opera-aria's en -duetten in theatrale context. Verder houdt Wendy zich bezig met het zingen van liederen en werkt daarbij samen met diverse pianisten en ensembles.

## **Mezzo Maria João Carmo**

Geboren in Lissabon, heeft Maria João in haar eigen land de zang- en pianodiploma's gehaald. Vervolgens kwam ze naar Nederland waar ze aan het Conservatorium van Amsterdam het Uitvoerend Musicus-diploma Klassiek Zang heeft gehaald bij Paula de Wit (2003).

Hier heeft ze ook gewerkt met Eildert Beeftink (correpetitie), Philip Curtis (drama), Alexander Olivier (opera-interpretatie), Jan Slothouwer (opera-correpetitie), Thérèse de Goede (oude muziek) en Claron McFaddon (oude muziek, zang)

Ook volgde ze lessen of masterclasses bij o.a. Udo Reinemann, Narc Wildman, Carolyn Watkinson, Jard van Nes, Max van Egmond, Marius van Altena, Jill Feldman, Konrad Richter, Roger Vignoles, Sarah Walker, Noëlle Barker en Roberta Alexander.

Maria João heeft bij verschillende koren gezongen waar ze veel ervaring heeft opgedaan, bijvoorbeeld bij Coro Gulbenkian (Lissabon). Hier was ze vast lid van 1994 tot en met 2001 en had ze vele internationale tournees met dirigenten als Michel Corboz en Frans Brüggen. Zij stapte in de Nederlandse muzieksce­ne toen ze bij Cappella Amsterdam o.l.v. Daniel Reuss kwam zingen.

Nu werkt ze als soliste met Klaas Stok, Dirkjan Horringa, Johan Rooze, Martien van Woerkum, José Doodkorte en Joke Brandsma. Op haar repertoire staan stukken uit de barok, de klassieke en romantische perioden, zoals verschillende cantates van Bach en Telemann, Membra Jesu Nostri van Buxtehude, Requiems van Mozart, Duruflé en Fauré, Krönungsmesse van Mozart, Dixit Dominus van Handel, Petite Messe Solennelle van Rossini, Gloria van Vivaldi, Miserere van Zelenka en Oratorio de Noël van Saint-Saëns. Maria João wordt ook regelmatig uitgenodigd om hedendaagse muziek te zingen. Zij heeft o.a. in Amsterdam in 2005 o.l.v. Joyce Hoohenkerk de Nederlandse première van 'Requiem for my friend' van de bekende Poolse filmcomponist Zbigniew Preisner gezongen. In München (2004) zong ze in de wereldpremière de sopraanpartij in 'Quaresma', een stuk van de Duitse componist Klaus Schedl.

Maria João heeft ook haar eigen ensembles waarmee ze concerten geeft (o.a. het Atalante Ensemble). Ze geeft ook met plezier zang- en pianoles in haar eigen studio in Arnhem, waar ze woont.

## **Tenor Daniël van Kessel**

Begon met zanglessen op 19-jarige leeftijd. Zijn eerste zanglessen ontving hij van Jeannette Kessler. Na een jaar studeerde hij verder bij de Engelse countertenor Kevin Smith. Na zijn studie Bedrijfseconomie ging hij op 21-jarige leeftijd naar het Conservatorium waar hij studeerde bij Roberta Alexander, Carolyn Watkinson en Frans Huijts.

Daniël was onder andere te horen in een speciale live show op Radio Rijnmond in "De Doelen", waar hij op uitnodiging liederen van Schumann vertolkte. Verder was hij te horen als solist in de "Messe solennelle de Sainte Cécile". Daniël verleende zijn medewerking aan opera's van Xenakis (Oresteia), Verdi (Othello) en Mozart (Die Zauberflöte). Ook was hij als solist te horen op het festival "Voor het voetlicht" (Dordrecht) in de productie "Monologen van vertrek en aankomst". Coachings heeft Daniël onder andere gehad van Vinson Cole, Claron McFadden en Udo Reinemann. Ook was Daniël solistisch te horen in Cantate No. 4 van Bach in "De Doelen" onder leiding van Roy Goodman, en als haute-contre in "Le reniement de St. Pierre" (Charpentier) en het requiem van Jean Gilles.

In januari 2009 zong Daniël de rol van Lucano in Monteverdi's "L'incoronazione di Poppea" (onder andere in het Muziekgebouw aan het IJ) onder leiding van dirigent Glen Wilson (De Nieuwe Opera Academie). In de zomer van datzelfde jaar zong Daniël solistisch mee in de "Fairy Queen" (Purcell) onder leiding van Claron McFadden. In januari 2010 zong Daniël de rol van Mayor in Britten's Albert Herring onder leiding van Jon Berman en Alexander Oliver. In Fidenza (Italië) zong Daniël scenes uit Rossini's "Barbiere di Siviglia". Dit was tijdens het festival "Flagstaff in Fidenza", georganiseerd door de Northern Arizona University. Momenteel studeert Daniël bij Howard Crook. Het afgelopen jaar was Daniël onder andere solistisch te horen als evangelist en tenor in de Johannes Passie, The Messiah en als solist bij het Haags Barokgezelschap bij de uitvoering van Bach's Weihnachtsoratorium.

### **Bariton Paul Triepels**

Paul Triepels bariton, studeerde Muziekwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Utrecht en solozang bij Maria Acda, Meinard Kraak, Gwendolyn Killebrew en Margreet Honig. Hij werd opgeleid tot adempedaagoo door Petra Bodnik.

Als solist was hij te horen in verschillende operaproducties, o.a. in 'King Arthur' en 'Dido and Aeneas' van Purcell, in verschillende oratoria en vele Bachcantates.

Paul Triepels heeft een zangles praktijk in Nijmegen en een praktijk 'Ademwerk voor Musici' in Amsterdam. Hij is als ademleraar verbonden aan de Zangafdeling van het Conservatorium van Amsterdam en de Hochschule für Musik in Basel. Hij gaf adem- en stem cursussen aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag, de Maitrise de Notre Dame in Parijs, Belcantocursus in Dippoldiswalde, Conservatorium Zwickau en aan het Fortbildungsinstitut Oberösterreich bij Linz.

### **Liefdesliederenkoor uit Oosterbeek**

Hoewel de naam anders doet vermoeden zingt het Liefdesliederenkoor (LLK) hoofdzakelijk klassieke stukken: in de loop van het 20-jarig bestaan is het repertoire langzaam opgeschoven van liefdesliederen uit allerlei genres naar het huidige repertoire. Het koor staat vanaf het begin onder leiding van dirigent Marc Buijs en onder zijn directie is het koor gegroeid naar het huidige niveau.

De naamsbekendheid van het koor is groot, er is in het hele land maar één Liefdesliederenkoor. Die unieke positie willen we graag behouden, vandaar dat er voor is gekozen de naam niet te veranderen.

We hebben de laatste jaren een aantal succesvolle grote concerten gegeven met een projectorkest en solisten: 'King Arthur' van Purcell, 'Joshua' van Handel, en 'Kippenvel en Troost' met muziek van Brahms en Britten. In de tussenliggende jaren wat kleinere producties: een 'Kunstrouteconcert' met operastukken en 'An die Sterne' met werken van Elgar, Schumann en Mendelssohn.

Het Liefdesliederenkoor is een gemengd koor van ongeveer 35 tot 40 personen, verdeeld over 4 stemgroepen. Elke stemgroep kan aanvulling gebruiken: we repeteren in de Concertzaal in Oosterbeek op maandagavond.

Voor meer info [www.liefdesliederenkoor.nl](http://www.liefdesliederenkoor.nl)

### **Sotto Voce uit Nijmegen**

Sotto Voce is een kamerkoor met op dit moment 23 leden, dat in 1986 is opgericht en dus dit jaar haar 25 jarig jubileum viert. Marc Buijs is de vaste dirigent sinds 2001 en hij weet het koor te inspireren, uit te dagen en verder te ontwikkelen. Het koor zingt vierstemmig en heeft zich jarenlang voornamelijk gericht op oude muziek van 1400 tot 1750, zoals bijvoorbeeld Bach, Schütz, Monteverdi. De de laatste jaren zingt het ook contrastrijke nieuwe muziek, van componisten als Manneke, Pärt, De Leeuw.

Sotto Voce heeft geen vast repertoire maar werkt telkens naar een opvoering met nieuw materiaal toe. Zo blijft het koor zich ontwikkelen en kunnen nieuwe leden per project instromen.

Bij Sotto Voce staat het maken van mooie muziek voorop, maar daarnaast is het ook een heel gezellig koor met leuke tradities, zoals de Nieuwjaarsborrel met optredens in januari en de afsluiting van het seizoen in juli. Ook wordt er regelmatig gewerkt aan stemvorming en het ontwikkelen van een goede koorklank.

Wij repeteren wekelijks op dinsdagavond van 19.45 tot 22.00 uur in de kapel van het verzorgingshuis Joachim en Anna, Groesbeekseweg 327 te Nijmegen. Je bent welkom een repetitie bij te wonen. Neem daarvoor even contact met ons op.

[www.sottovoce.nl](http://www.sottovoce.nl)



## Dramatis Personae

Israëlieten:	Filistijnen:
Samson	Dalila, Samson's vrouw
Manoa, Samson's vader	Harapha, een reus
Micah, Samson's vriend	Koor van Filistijnse vrouwen, Dalila's
Messenger (Israëlitische boodschapper)	Maagden
Koor van Israëlieten	Koor van de priesters van Dagon

## Programma

### Acte 1

Samson is blind en geketend en hij treurt om zijn lot. Hij heeft een dag vrij van zijn dwangarbeid omdat de Filistijnen een feest viëren ter ere van hun god Dagon. De Israëlieten zien hoe hun eens onoverwinnelijke held daar terneergeslagen ligt en zij zien geen hoop meer. Samson's vriend Micah ziet het lot van heel het volk Israël weerspiegeld in het lot van Samson. Samson verwijt zichzelf dat hij bedrogen werd door Dalila, zijn vrouw. Manoa vindt zijn zoon en is geschokt door zijn deplorabele toestand. Samson verlangt naar de dood, maar het Koor van Israëlieten troost hem door te bezingen dat hij over de dood en de tijd zal triomferen.

### Acte 2

Micah en de Israëlieten roepen God aan om de problemen van zijn dienaar Samson te verlichten. Dalila probeert de liefde van Samson te heroveren, maar haar pogingen om hem te raken leiden tot niets. Micah en het Koor van Israëlieten geven hun commentaar op Samson's rampzalige relatie met Dalila. Harapha, de Filistijnse reus, bespot en beledigt Samson. Micah daagt via Harapha de Filistijnse god Dagon uit om te laten zien welke god nou eigenlijk echt God is. Harapha vindt het beneden zijn waardigheid om met een blinde te vechten. Beide koren bezingen de dominantie van hun god.

## PAUZE

### Acte 3

Harapha neemt Samson mee om hem op het feest te tonen in al zijn ellende. Samson weigert in eerste instantie om deel te nemen aan een aanbidding van Dagon, maar hij bedenkt dan een plan. Hij besluit om mee te gaan, maar waarschuwt zijn vrienden om uit zijn buurt te blijven. Manoa komt dan aan en ook hij heeft plannen om Samson en het volk Israël te bevrijden. Dan hoort men van een afstand de liederen van de Filistijnen die hun god Dagon aanroepen. Plots klinken geluiden van paniek. Een Israëlitische boodschapper komt melden dat Samson het gebouw heeft neergehaald bovenop hemzelf en op de Filistijnen. Samson's lichaam wordt gebracht en het volk zingt een rouwmars en looft en prijst Jehovah.

# Samson

## 1. Symfony

**Act One, Scene 1.** Samson blind, and in chains. Chorus of Priests of Dagon celebrating his festival at a distance

### 2. Recitative Samson

This day, a solemn feast to Dagon held  
relieves me from my task of servile toil;  
unwillingly their superstition yields this rest,  
to breathe heaven's air, fresh blowing pure  
and sweet.

Het feest dat heden aan Dagon wordt gewijd  
verlost mij een dag van slaafs gezwoeg;  
hun bijgeloof verleent mij node deze rust,  
hemelse lucht kan ik ademen, rein en fris.

### 3. Chorus of the Priests of Dagon

Awake the trumpet's lofty sound!  
The joyful sacred festival comes round,  
when Dagon king of all the earth is  
crown'd.

Trompetten, schal, met fiere klank!  
Wij vieren vandaag ons heilige feest,  
waarop Dagon tot koning van heel de aarde  
wordt gekroond.

### 4. Air. A Philistine woman

Ye men of Gaza, hither bring  
the merry pipe en pleasing string:  
the solemn hymn and cheerful song;  
be Dagon prais'd bij ev'ry tongue!

Mannen van Gaza, komt hierheen,  
laat fluit en snaartuig vrolijk klinken:  
hef plechtige lofzang en blijde liederen aan;  
Dagon zij geprezen door ieders mond!

### 5. Chorus of the Priests of Dagon

Awake the trumpet's lofty sound!  
The joyful sacred festival comes round,  
when Dagon king of all the earth is  
crown'd.

Trompetten, schal, met fiere klank!  
Wij vieren vandaag ons heilige feest,  
waarop Dagon tot koning van heel de aarde  
wordt gekroond.

### 9B. Recitative Samson

Why by an angel was my birth foretold?

If I must die, betray'd and captiv'd thus,  
the scorn and gaze of foes: O cruel thought  
My griefs find no redress! They inward  
prey like gangren'd wounds,  
immedicable grown.

Waarom werd mijn geboorte door een engel  
voorspeld?

Als ik moet sterven, zo bedrogen, in kluisters,  
door de vijand vol hoon bekeken? O wreed beseef!  
Niet te herstellen is mijn leed! Ik word er door  
verteerd, als een rottende wond woekert het  
ongeneeslijk voort.

## Scene 2 Samson, Micah and Chorus of Israelites

### 11. Recitative. Micah

Oh change beyond report, thought, or belief  
See, how he lies with languish'd head,  
unpropped.  
Abandon'd, past all hope! Can this be he?  
Heroic Samson? Whom no strength of man,

Oh omslag die alle begrip en geloof te buiten gaat!  
Daar ligt hij, zijn gefolterd hoofd hangt hulpeloos  
terneer.  
Verlaten, alle hoop voorbij! Is dit dezelfde man?  
Samson, onze held? Die voor geen menskracht

nor fury of the fiercest beast could quell?

Who tore the lion, as the lion tears the kid!  
Ran weaponless on armies clad in iron,  
useless the temper'd steel, or coat of  
mail!

### 12. Air. Micah

O mirror of our fickle state!  
In birth, in strength, in deeds how great!  
From highest glory fall'n so low,  
sunk in the deep abyss of woe!

### 13B. Recitative Samson, Micah

Samson:

Whom have I to complain of but myself?  
Who Heaven's great trust could not in  
silence keep, but weakly to a woman must  
reveal it.

Micah to Samson:

Matchless in might! Once Israël's glory,  
now her grief!

We come (thy friends, well known) to  
visit thee!

Samson:

Welcome, my friends!

Micah:

Which shall we first bewail thy bondage,  
or lost sight?

Samson:

O loss of sight! Of thee I must complain!  
O worse than beggary, old age, or chains!  
My very soul in real darkness dwells!

### 14. Air. Samson

Total eclipse! No sun, no moon.  
All dark amidst the blaze of noon!  
O glorious light! No cheering ray  
to glad my eyes with welcome day.  
Why thus depriv'd Thy prime decree?  
Sun, moon and stars are dark to me.

### 16. Chorus of Israelites

O first created beam, and thou great word!  
"Let there be light!" and light was over all.  
One heav'nly blaze shone round this earthly ball  
To thy dark servant life by light afford.

noch voor de woede van het wildste beest  
bezweek?

Die de leeuw verscheurde zoals de leeuw het lam  
verscheurt!

Die met blote hand gepantserde legers bestormde,  
tegen wie staal of kuras niets vermocht!

O spiegel van ons onbestendig lot!  
Door afkomst, kracht en daden zo groot!  
an de hoogste roem omlaag gestort  
in het bodemloos ravijn van pijn en smart!

Samson:

Wie anders moet ik beschuldigen dan mijzelf?  
Die het hemelse geheim niet stilzwijgend kon  
bewaren, maar zo zwak was dit aan een vrouw  
te onthullen.

Micah tot Samson:

Jij, die iedereen overwon! Ooit Israël's heil, nu  
haar doem!

Wij (jouw welbekende vrienden) komen je  
bezoeken!

Samson:

Welkom vrienden!

Micah:

Waar zullen wij het eerst om wenen, jouw  
kluisters of het verloren licht?

Samson:

Oh verloren licht! Daarover beklaag ik mij!  
Oh erger dan armoede, ouderdom of in ketenen!  
Het is mijn ziel zelf die in ware duisternis doolt!

Totale verduistering! Geen zon, geen maan.  
Het diepste duister in de middagzon!  
O zalig licht! Geen troostende lichtstraal om  
mijn ogen te verblijden als de morgen daagt.  
Waarom toch beroofd van Uw eerste decreet?  
Zon, maan en sterren zijn duister voor mij.

O eerst geschapen straal, en gij, groot woord!  
"Er zij licht!" en overal was licht.

Een hemelse gloed omstraalde deze aardbol.  
Schenk uw blinde dienaar door licht het leven  
terug!

### 17B. Recitative. Samson, Micah

#### Samson:

You see, my friends, how woes enclose me round; but, had I sight, how could I heave my head for shame?  
Thus for a word or tear divulge to a false woman God's most secret gift, and then be sung, or proverb'd for a fool!

#### Micah:

Here comes thy rev'rend sire, old Manoa with careful steps, and locks as white as down.

#### Samson:

Alas, another grief that name awakes.

#### Samson:

U ziet, mijn vrienden, hoe ik door smarten word omsloten; maar kon ik zien, hoe zou ik mijn hoofd kunnen opheffen met deze schaamte? Want voor een woord of traan onthulde ik aan een valse vrouw God's allergeheimst geschenk, om nu bezongen of uitgejouwd te worden als een dwaas!

#### Micah:

Daar komt uw eerbiedwaardige vader, de oude Manoah, met trage schreden en haar zo wit als sneeuw.

#### Samson:

Ach! Een nieuwe smart roept deze naam op.

## Scene 3. Samson, Micah, Manoa and Chorus of Israelites

### 18. Recitative. Manoa, Micah

#### Manoa:

Brethren, and men of Dan, say, where is my son? Samson, fond Israel's boast? Inform my age.

#### Micah:

As signal now in low dejected state, as in the height of power; see where he lies.

#### Manoah:

Broeders en mannen van Dan, zeg me, waar is mijn zoon? Samson, Israëls trots? Vertel het deze oude man.

#### Micah:

Even markant nu in zijn vernederde staat, als op het toppunt van zijn macht; zie waar hij hij ligt.

### 19. Recitative Manoa

Oh miserable change! Is this the man renown'd afar? The dread of Israel's foes! Who with an angel's strength their armies duell'd, himself an army! Now unequal match to guard his breast against the coward's spear.

Oh jammerlijke omslag! Is dit de man alom befaamd? De schrik van Israël's vijanden! Die met engelenkracht tegen hun legers streed, als ware hij zelf een leger! Nu een ongelijke partij om zijn borst tegen de speer van lafaards te beschermen.

### 24B. Recitative Samson

Justly these evils have befall'n thy son; sole author I, sole cause!

Terecht viel dit kwaad uw zoon ten deel; ik riep het over mijzelf af, ik, enige veroorzaker!

### 25. Recitative Samson

My griefs for this forbid mine eyes to close, or thoughts to rest.  
But now the strife shall end: me overthrown, Dagon presumes to enter lists with God, who thus provok'd, will not connive, but rouse his fury soon and his great name assert.

Uit verdriet hierover kan ik mijn ogen niet sluiten, vindt mijn geest geen rust.  
Maar nu eindigt de strijd: ik ben geveld.  
Dagon denkt in het strijdperk te kunnen treden met God, die uitgedaagd, dit niet oogluikend zal toelaten, maar spoedig in toorn zal geraken en zijn grote naam zal doen gelden.

Dagon shall stoop, ere long be quite despoil'd  
of all those boasted trophies won on me.

### 26. Air Samson

Why does the God of Israel sleep?  
Arise with dreadful sound and clouds  
encompass'd round, then shall the  
heathen hear thy thunder deep.  
The tempest of thy wrath now raise,  
in whirlwinds them pursue,  
full fraught with vengeance due,  
till shame and trouble all thy foes shall seize.

### 27. Recitative Micah

There lies our hope; true prophet  
may'st thou be, that God may vindicate  
his glorious name, nor let us doubt  
whether God is Lord, or Dagon.

### 28. Chorus of Israelites

Then shall they know, that he whose  
name Jehova is alone, o'er all the earth but one,  
was ever the most high, and stille the same

### 29B. Recitative and Accompanied recitative Manoa, Samson

#### Manoa:

For thee, my dearest son, must thou  
meanwhile lie thus neglected, in this  
lonesome plight?

#### Samson:

It should be so...  
Why should I live?  
Soon shall these orbs to double  
darkness yield.  
My genial spirits droop, my hopes are  
flat; nature in me seems weary of  
herself; my race of glory run, and race  
of shame, death invocated oft shall end  
my pains, and lay me gently down  
with them that rest.

### 30. Air Micah

Then long eternity shall greet your bliss.  
No more of earthly joys so false and vain.  
Joys that are pure, sincerely good, shall  
then o'ertake you as a flood; where truth  
and peace do ever shine, with love that's  
perfectly divine.

Dagon zal ten val komen en alras worden beroofd  
van alle trofeeën, vol trots op mij gewonnen.

Waarom slaapt de God van Israel?

Verrijs met vreselijk rumoer en door wolken  
omringd en dan zullen de heidenen sidderend  
uw donder horen.

Laten de stormen van uw wrok nu razen, hen  
met wervelwinden achtervolgen, verzadigd van  
gerechte wraak, totdat schaamte en onheil al  
uw vijanden zal treffen.

Daar ligt onze hoop; dat je een ware profeet  
mag blijken, dat God zijn roemrijke naam zal  
zuiveren en ons geen twijfel laat wie de Heer  
is: God of Dagon.

Dan zullen ze weten, dat hij, wiens naam  
Jehova is, over heel de aarde als enige  
eeuwig de allerhoogste was en blijft.

#### Manoah:

En jij, mijn liefste zoon, moet jij  
intussen zo terneer geworpen liggen  
in deze jammerlijke staat?

#### Samson:

Zo moet het zijn...  
Waarom zou ik nog leven?  
Weldra zullen deze ogen zich overgeven  
aan dubbele duisternis.  
Mijn levenskracht verflauwt, teloor gaat  
alle hoop; de natuur in mij lijkt zichzelf  
moe te zijn, mijn weg van glorie en schande  
ben ik gegaan, de dood waar ik zo vaak  
om smeekte, zal mij verlossen van de pijn en  
mij zacht neervlijen bij hen die rusten.

Dan zal de eeuwigheid je gelukzaligheid begroe-  
ten. Geen aardse vreugden meer, zo vals en ijdel.  
Geneugten die puur zijn, oprecht goed, zullen je  
dan als een golf overspoelen; daar waar waarheid  
en vrede heersen, met een volmaakte goddelijke  
liefde.

### 31. Chorus of Israelites

Then round about the starry throne of  
Him who ever rules alone your heav'nly-  
guided soal shall climb, of all this earthly  
grossness quit, with glory crown'd, for  
ever sit, and triumph over death and thee,  
O Time!

Dan zal door de hemel geleid, jouw ziel opstijgen  
tot bij de met sterren bezaaide troon van Hem, die  
eeuwig als enige regeert, (je ziel) van al deze  
aardse last ontdaan, om met luister bekroond,  
daar eeuwig te vertoeven, zegevierend over dood  
en u, o Tijd!

## Act two.

**Scene 1:** Samson, Micah, Manoa and Chorus of Israelites

### 34B. Recitative Manoa, Samson, Micah

Manoa:

Trust yet in God; the father's timely care  
shall prosecute the means to free thee  
hence; meantime, all healing words  
from these thy friends admit.

Samson:

My evils hopeless are; one pray'r remains:  
a speedy death to close my miseries!

Micah:

Relieve thy champion, image of thy  
strength! And turn his labours to a peaceful end.

Manoah:

Vertrouw toch op God; de tijdige hulp van je  
vader zal de middelen verschaffen je hieruit te  
bevrijden. Luister intussen naar de helende  
woorden van je vrienden.

Samson:

Mijn euvels zijn zonder hoop; één gebed resteert:  
een snelle dood om mijn ellende te beëindigen!

Micah:

Verlos uw held, evenbeeld van uw kracht!  
En breng zijn lijden tot een vreedzaam eind.

### 35. Air Micah, Chorus of Israelites

Micah:

Return, O God of hosts! Behold thy  
servant in distress! His mighty griefs  
redress, nor by the heathen be it told.

Chorus:

To dust his glory they would tread,  
and number him amongst the dead.

Kom terug, O Heer der heerscharen!  
Aanschouw uw dienaar in zijn nood!  
Herstel zijn smartelijk leed en doe zo de  
heideneen verstommen.

Koor:

Tot stof zouden ze zijn glorie vertrappen en  
hem onder de dodeneen rekenen.

**Scene 2:** Samson, Micah, Dalila, Chorus of virgins attending Dalila

### 36B. Recitative Micah, Samson, Dalila

Micah:

But who is this, that so bedecked and  
gay comes this way, sailing like a steady ship?  
'T is Dalila, thy wife.

Samson:

My wife? My trait'ress! Let her not come  
near me!

Micah:

She stands, and eyes thee fixe'd, with head  
declined (like a fair flow'r surcharg'd with  
dew) she weeps;  
her words address'd to thee, seems tears  
dissolv'd, wetting the borders of her silken veil.

Micah:

Maar wie is dat, die zo rijk getooid en opgeschikt  
hierheen komt schrijden als een statig schip?  
Het is Dalila, uw vrouw.

Samson:

Mijn vrouw? Mijn verraadster! Laat haar niet in  
mijn buurt komen!

Micah:

Nu staat zij stil, kijkt je strak aan met gebogen  
hoofd (als 'n mooie bloem, bezwaard met dauw)  
en weent;  
met verstikte stem richt zij het woord tot jou, de  
randen van haar sluier bevochtigend met tranen.

Dalila:

With doubtful feet and wav'ring resolution  
I come, O Samson! Dreading thy  
displeasure but conjugal affection led me on,  
prevailing over fear and tim'rous doubt.

Samson:

Out! Thou hyena! 'T was malice brought  
thee here! These are the arts  
of women false like thee, to break all  
vows, repent, deceive, submit, then  
with instructed skill again transgress.

Dalila:

I would not lessen my offence; yet beg  
to weigh it by itself. A mutual  
weakness mutual pardon claims.

Samson:

How cunningly the sorceress displays her own  
transgressions, to upbraid. Me mine!  
I to myself was false, ere thou to me;  
bitter reproach, but true! The pardon  
then, I to my folly give, take thou to thine.

**37. Air Dalila**

With plaintive notes and am'rous moan  
thus coos the turtle left alone.  
Like me, averse to each delight, she  
wears the tedious widow'd night.  
But when her absent mate returns, with  
doubled raptures then she burnes.

**38B. Recitative Samson**

Did love constrain thee? No, 't was  
raging lust!  
Love seeks for love, thy treason  
sought my hate.  
In vain you strive to cover shame with  
shame; once join'd to me, though  
judg'd your country's foe, parents and  
all, were in the husband lost.

**39. Air Samson**

Your charms to ruin led the way,  
my sense deprav'd, my strength  
enslav'd, as I did love, you did betray.  
How great the curse! How hard my fate,  
to pass life's sea with such a mate!

Dalila:

Met aarzelende tred en wankelmoedig kom ik,  
O Samson! Beducht voor jouw gram, maar  
mij dreef de echtelijke liefde, die het won van  
angst en beschroomde twijfel.

Samson:

Ga weg! Hyena! Louter kwaad voerde je  
hierheen! Zo is het gedrag van vrouwen, vals als  
jij, die alle beloftes breken, veinzen, berouw  
tonen en dan weer vol doortrapte list zondigen.

Dalila:

Ik wil niets afdoen aan mijn vergrijp; maar vraag  
je toch het op zichzelf te beoordelen. Beiden  
waren wij zwak, laten wij dus elkaar vergeven.

Samson:

Hoe listig biecht de tovenares haar zonden op,  
om mij de mijne aan te wrijven!  
Ik bedroog mijzelf, nog vóór jij mij bedroog;  
bitter verwijt, maar waar! Vergeef jij dus jezelf,  
zoals ik mij mijn dwaasheid vergeving schenk.

Droef koerend en met verliefd gekweel,  
zo klaagt de duif in eenzaamheid.  
Net als ik, van alle vreugden wars,  
draagt zij het donkerste rouwgewaad.  
Maar keert haar geliefde eindelijk weer,  
ontbrandt zij verrukt in minnevuur.

Was het liefde die je dreef? Nee, het was  
wilde lust!  
Liefde streeft naar liefde, jouw bedrog zocht  
slechts mijn haat.  
Vergeefs tracht jij schande met schande te  
bedekken; getrouwd met mij, die door jouw  
volk werd gehaat als vijand, verloor je  
daarmee je ouders en méér.

Jouw bekoring leidde tot verderf,  
mijn verstand verloren, mijn kracht geknecht,  
waar ik beminde, pleegde jij bedrog.  
Hoe zwaar de vloek! Hoe wreed mijn lot,  
de levenszee te doorkruisen met zo'n vrouw!

#### 40. Recitative Dalila

Forgive what's done, nor think of what's  
past cure; from forth this prisonhouse  
come home to me, where with redoubled  
love and nursing care ( to me glad office!)  
my virgins and myself shall tend about  
thee to extremest age.

#### 41. Air, Duet en Chorus: Dalila, a Virgin, Chorus of Virgins

Dalila:

My faith and truth O Samson prove,  
but hear me, hear the voice of love.  
With love no mortal can be cloy'd,  
all happiness is love enjoy'd.

#### 42. Air Dalila, Chorus of Virgins

Dalila:

To fleeting pleasures make your court,  
no moment lose, for life is short.  
The present now's our only time, the  
missing that our only crime;  
How charming is domestic ease!  
A thousand ways I'll strive to please;  
life is not lost, though lost your sight,  
let other senses taste delight!

#### 43B. Recitative Samson, Dalila

Samson:

Ne'er think of that; I know thy warbling  
charms, thy trains, thy wiles, and fair  
enchanted cup. Their force is null'd;  
where once I have been caught, I shun  
the snare; these chains, this prisonhouse,  
I count the house of liberty to thine.

Dalila:

Let me approach, at least, and touch thy  
hand.

Samson:

Not for thy life, lest fierce remembrance  
wake my sudden rage to tear thee limb  
from limb. At distance I forgive: depart with that:  
now triumph in thy falsehood; so farewell!

Dalila:

Thou art more deaf to pray'rs than winds  
or seas; thy anger rages an eternal tempest.  
Why should I humbly sue for peace, thus  
scorn'd? With infamy upon my name  
denounc'd?

Vergeef wat is gedaan, noch denk aan wat  
onherstelbaar is; ga uit deze kerker weg en  
kom met mij haar huis, waar hernieuwde liefde  
en verzorging (een plicht die ik blij vervul) door  
mijn maagden en mij tot op hoge leeftijd aan je  
zal worden gegeven.

Dalila:

Beproef O Samson mijn oprechte trouw,  
maar hoor me, hoor de stem van liefde.  
Geen sterveling raakt verzadigd met liefde,  
In het genot van de liefde ligt het geluk.

Dalila:

Laat je verleiden tot vluchtige pleziertjes,  
verlies geen moment, het leven is kort.  
Het heden nu, is onze enige tijd, dat  
missen, ons enige vergrijp;  
Hoe bekoorlijk is de huiselijke rust!  
Ik zal je op alle mogelijke manieren proberen  
te behagen; het leven is niet verloren, ook al  
verloor je je gezichtsvermogen; laat andere  
zintuigen vreugde smaken!

Samson:

Geen denken aan; Ik ken jouw lokkende gekweel,  
jouw listen, lagen en zoet bedwelmende kelk.  
Teniet gedaan is hun kracht; waar ik ooit door  
werd gevangen, mijd ik nu de valstrik; met deze  
ketenen, deze kerker, leef ik in grotere vrijheid  
dan onder één dak met jou.

Dalila:

Laat mij dan op zijn minst naderbij komen en  
jouw hand aanraken.

Samson:

Waag het niet! De herinnering zou zo'n woede  
wekken in mij, dat ik je aan stukken zou scheuren  
Van verre vergeef ik; laat het daarbij; geniet van  
je leugens; gegroet!

Dalila:

Je bent nog dover voor smeekbedes dan wind  
of zee; Je woede raast als een eeuwige storm.  
Waarom zou ik nog nederig voor vrede pleiten,  
zo veracht? Terwijl mijn naam door het slijk  
wordt gehaald?

### Scene 3: Samson, Micah and Chorus of Israelites)

#### 44. Duet Dalila, Samson and Recitative Micah, Samson

##### Dalila:

Traitor to love, I'll sue no more for  
pardon scorn'd, your threats give o'er.

##### Samson:

Trait'ress to love, I'll hear no more the  
charmer's voice, your arts give o'er.

##### Micah:

She's gone! A serpent manifest, her  
sting discover'd in the end.

##### Samson:

So let her go: God sent her here to  
aggravate my folly.

#### 46. Recitative Samson

Favour'd of heav'n is he, who finds  
one true; how rarely found!  
His way to peace is smooth.

#### 47. Chorus of Israelites

To man God's universal law gave  
pow'r, to keep the wife in awe.  
Thus shall his life be ne'er dismayed,  
by female usurpation sway'd.

### Scene 4: Samson, Micah, Harapha, Chorus of Israelites, and Priests of Dagon.

#### 48. Recitative Micah, Harapha, Samson

##### Micah:

No words of peace, no voice enchanting  
fear, a rougher tongue expect: here's Harapha  
I know him by his stride and haughty look

##### Harapha:

I come not, Samson, to condole thy  
chance; I am of Gath, men call me  
Harapha: thou know'st me now.  
Of thy prodigious might much have  
I heard, incredible to me! Nor less  
displeas'd, that never in the field we  
met, to try each other's deeds of strength;  
I'd see, if thy appearance answers loud  
report.

Samson: The way to know, were not  
to see, but taste.

##### Dalila:

Verrader van liefde, ik zal niet meer om door jou  
verachte genade smeken. Laat je dreigementen  
varen.

##### Samson:

Verraadster van liefde, ik luister niet meer naar  
je verlokken stem, staak je listen.

##### Micah:

Ze is weg! Een echte slang, die haar venijn pas  
op het laatst spuwte.

##### Samson:

Laat haar gaan: God zond haar om mijn  
dwaasheid nog te verergeren.

Begunstigd door de hemel is hij, die een  
rechtschapen metgezel vindt, hoe zeldzaam!  
Zijn pad naar vrede is geëffend.

Aan de man gaf God's universele wet  
de macht om de vrouw te onderwerpen.  
Zo raakt zijn leven nimmer ontzet,  
blijft vrouwelijke heerszucht betoomd.

##### Micah:

Vrees geen woorden van vrede, of een  
betoverende stem: hier komt Harapha,  
ik herken hem aan zijn tred en trotse uiterlijk..

##### Harapha:

Ik kom niet, Samson, om jouw lot te beklagen;  
ik kom uit Gath, word Harapha genoemd.  
Nu weet je wie ik ben.  
Ik heb veel ongelooflijks gehoord over jouw  
wonderbaarlijke kracht! Ontstemd ben ik, dat wij  
elkaars krachten niet kunnen meten in het  
strijdperk;  
Ik had graag gezien of jouw verschijning  
overeenstemt met wat zo hardop wordt beweerd.  
Samson: Om daar achter te komen, moet je  
ondervinden, niet kijken.

Harapha:

Ha! Do'st thou then already single me?  
I thought that labour and thy chains  
had tam'd thee. Had fortune brought  
me to that field of death, where thou  
wrought'st wonders with an ass's jaw,  
I'd left thy carcass, where the ass lay thrown  
Samson: Boast not of what thou would'st  
have done, but do.

Harapha:

The honour certain to have won from thee  
I lose, prevented by thy eyes put out: the  
combat with a blind man, I disdain.

**49. Air Harapha**

Honour and arms scorn such a foe, though  
I could end thee at a blow; poor victory, to  
conquer thee, or glory in thy overthrow.  
Vanquish a slave that is half slain!  
So mean a triumph I disdain.

**52B. Recitative Samson, Harapha**

Samson:

Cams't thou for this, vain boaster?  
Yet take heed: my heels are fetter'd,  
but my hands are free. Thou bulk,  
of spirit void, I once again, blind and  
in chains, provoke thee to the fight.

Harapha:

O Dagon! Can I hear this insolence, to  
me unus'd, not rend'ring instant death?

**53. Duet Samson, Harapha**

Samson:

Go, baffled coward, go, lest vengeance  
lay thee low, in safety fly my wrath with  
speed.

Harapha:

Presume not on thy God, who under foot  
has trod thy strength and thee, at greatest need.

**54. Recitative Micah**

Here lie the proof; if Dagon be thy God,  
with high devotion invoke his aid;  
his glory is concern'd. Let him dissolve  
those magic spells that gave our hero  
strength: then know whose god is God:  
Dagon, of mortal make, or that Great

Harapha:

Ha! Daag je mij nu al uit?  
I dacht dat de slavernij en je boeien je wel zouden  
hebben getemd. Had het lot mij naar dat veld des  
doods gevoerd, waar jij wonderen verrichtte met  
een ezelskaak, daar zou ik jouw karkas gevoegd  
hebben bij waar die ezelsresten lagen.

Samson: Bluf niet over wat je had willen doen,  
maar doe het.

Harapha:

De eervolle zege, die ik zeker zou behalen op jou,  
wordt mij ontzegd door jouw uitgestoken ogen:  
de strijd met een blinde is mijn eer te na.

Eer en wapens minachten zo'n vijand, al zou ik je  
met één slag kunnen vellen; armzalige triomf, jou  
te verslaan, of te pronken met jouw nederlaag.  
Een slaaf te overwinnen, die al half dood is!  
Zo'n lage overwinning wijs ik af.

Samson:

Kwam je hiervoor, ijdele bluffer?  
Pas maar op: mijn voeten zijn gekluisterd,  
maar mijn handen zijn vrij. Jij, armzalige kolos,  
ik daag je, blind en in ketenen, nogmaals uit  
tot een gevecht.

Harapha:

O Dagon! Kan ik deze schaamteloosheid nog  
aanhoren, zonder hem terstond te doden?

Samson:

Ga, verblufte lafaard, ga, of je wordt door wraak  
geveld, breng jezelf snel in veiligheid voor mijn  
toorn.

Harapha:

Reken maar niet op jouw God, die jouw kracht  
en jou, in diepste nood, heeft vermorzeld.

Bewijs het nu; als Dagon jouw God is, roep  
dan met toegewijd hart om zijn hulp; zijn roem  
staat op het spel. Laat hem de betovering  
verbreken, waar onze held zijn kracht aan dankt,  
dan weet je wiens god de ware God is: Dagon,  
sterfelijk als hij is gemaakt, of die ene grote,

One, whom Abram's sons adore.

die Abrahams zonen aanbidden.

### 55. Chorus of Israelites

Hear, Jacob's God! Jehova, hear! O save us prostrate at thy throne.  
Israel depends on thee alone, save us and show that thou art near.

Hoor, God van Jacob! Jehovah, hoor! O red ons, liggend voor uw troon.  
Israël vertrouwt op u alleen, red ons en toon ons uw nabijheid.

### 56. Recitative Harapha

Dagon, arise! Attend thy sacred feast; thy honour calls, this day admits no rest.

Dagon, sta op! Wees aanwezig op uw heilig feest; uw eer vereist 't, deze dag is rust niet toegestaan.

### 58. Chorus of the Priests of Dagon

To song and dance we give the day, which shows thy universal sway.  
Protect us by thy mighty hand, and sweep this race from out the land.

Aan zang en dans besteden wij deze dag, waarop uw almachtig bewind zich toont.  
Bescherm ons met uw machtige hand en jaag dit ras weg uit ons land.

### 59. Dalila, Samson, Manoa, Harapha, Chorus of Virgins and Chorus of Israelites

Fixed in his everlasting seat Jehova, great Dagon, Jehovah, great Dagon rules the world in state.  
His thunder roars, heav'n shakes, and earth's aghast. The stars, with deep amaze, remain in steadfast gaze.  
Jehovah, great Dagon is of Gods the first and last.

Gezeten op zijn eeuwigdurende troon, heerst Jehovah, de grote Dagon, Jehovah, de grote Dagon regeert deze wereld.  
Zijn donder dreunt, de hemel beeft en de aarde is verschrikt. De sterren, vol verbazing, blijven gestaag stralen.  
Jehovah, grote Dagon, is de eerste en enige God.

## Act Three

### Scene 1 Samson, Micah, Harapha and Chorus of Israelites

#### 60. Micah, Samson, Harapha

##### Micah:

More trouble is behind, for Harapha comes on amain, speed in his steps and look.

##### Samson:

I fear him not, nor all his giant brood.

##### Harapha:

Samson, to thee our Lords thus bid me say: this day to Dagon we do sacrifice with triumph, pomp and games.  
We know thy strength surpasses human race; come then, and show some public proof to grace this solemn feast.

##### Samson:

I am a Hebrew, and our law forbids my presence at their vain religious rites.

##### Micah:

Meer ellende op komst, want Harapha nadert gezwind, met snelle pas en gejaagde blik.

##### Samson:

Ik ben niet bang voor hem, noch zijn reusachtig gebroed.

##### Harapha:

Samson, onze vorsten vragen mij jou te zeggen: vandaag vieren wij ons offerfeest voor Dagon met zegetochten, pracht en praal en spel.  
We weten dat jouw kracht bovenmenselijk is; kom mee en demonstreer dit ter ere van dit heilig feest.

##### Samson:

Ik ben een Hebreëer en onze wet verbiedt mijn aanwezigheid bij hun ijdele rituelen.

Harapha:

This answer will offend; regard thyself.

Samson:

Myself! My conscience and internal  
peace! Am I so broke with servitude,  
to yield to such absurd commands?  
To be their fool, and play before  
their God? I wil not come.

Harapha:

My message given with speed, brooks  
no delay.

**61. Air Harapha**

Presuming slave! Presuming slave, to  
move their wrath! For mercy sue, or  
vengeance due dooms in one fatal word  
thy death.

Consider, ere it be too late, to ward  
th'unerring shaft of fate.

**62. Recitative Micah, Samson**

Micah:

Reflect then Samson, matters now are  
strain'd up to the height, whether to  
hold or break. He's gone, whose  
malice may inflame the Lords.

Samson:

Shall I abuse this consecrated gift of  
strength, again returning with my hair,  
by vaunting it in honour to their god  
and prostituting holy things to idols?

Micah:

How thou wilt here come off  
surmounts my reach; 't is heaven  
alone can save both us and thee.

**63. Chorus of Israelites**

With thunder arm'd, with thunder  
arm'd, great God arise, arise  
Help Lord, or Israel's champion dies!  
To thy protection this thy servant take.  
And save, o save us, for thy servant's sake.

**64B. Recitative Samson, Micah, Harapha**

Samson:

Be of good courage. I begin to feel some  
inward motions, which do bid me go.

Harapha:

Dit antwoord zal ergernis opwekken; neem jezelf  
in acht.

Samson:

Mijn geweten en zielerust neem ik in acht!  
Ben ik zo verzwakt door slavernij, dat ik zou  
zwichten voor zo'n dwaas bevel? Hun nar te zijn  
en voor hun God te spelen? Ik kom niet.

Harapha:

Mijn boodschap zo snel overgebracht, duldt geen  
uitstel.

Verwaande slaaf, hun wrok te wekken!  
Smeek om genade, of het gevolg zal wraak zijn  
en een enkel fataal woord je dood tot gevolg  
hebben.

Bezin, voor het te laat is, om je te behoeden voor  
het onontkoombare noodlot.

Micah:

Bedenk, Samson, nu de zaak tot het uiterste  
gespannen is, of je volhardt of toe moet geven.  
Hij is weg en zijn woede kan de Lords in toorn  
doen onsteken.

Samson:

Moet ik deze goddelijke gave misbruiken, de  
kracht die terugkeert met mijn haar, door aarmee  
te pronken ter ere van hun god en heilige zaken  
te grabbel te gooien voor afgoden?

Micah:

Hoe je hier nog uit zult komen ontgaat mij;  
slechts de hemel kan ons en jou nog uitkomst  
bieden.

Gewapend met de donder, grote God, sta op,  
sta op...

Help Heer, of Israël's voorvechter zal sterven.

Neem uw dienaar in bescherming.

En red, o red ons, omwille van uw dienaar.

Samson:

Houd goede moed! Ik begin een innerlijke  
beroering te voelen, die mij maant te gaan.

Micah:

In time thou hast resolv'd; again he comes.

Harapha:

Samson, this second summons send our Lords: haste thee at once, or we shall engines find to move thee, though thou wert a solid rock.

Samson:

Vain were their art if tried; I yield to go, not through your streets be like a wild beast trail'd.

Harapha: You thus may win the Lords to set you free.

Samson:

In nothing I'll comply that's scandalous or sinful by our law. Brethren farewell! Your kind attendance now, I pray, forbear.

Micah:

So may'st thou act as serves his glory best.

Samson:

Let but that spirit (which first rush'd on me in the camp of Dan) inspire me at my need. Then shall I make Jehovah's glory known; their idol gods shall from this presence fly, scatter'd like sheep before the God of Hosts.

**65. Air Samson**

Thus when the sun from's wat'ry bed, all curtain'd with a cloudy red, pillows his chin upon an orient wave; the wand'ring shadows, ghastly pale, all troop to their infernal jail, each fetter'd ghost slips to his sev'ral grave.

**66. Recitative Micah**

With might endu'd above the sons of men, swift as the lightning's glance his errand execute, and spread his name amongst the heathen round!

**67. Air Micah, Chorus of Israelites**

The holy One of Israel be thy guide, the angel of thy birth stand by thy side: to fame immortal go, heav'n bids thee strike the blow...

Chorus: To fame.....etc.

Micah:

Je hebt op tijd besloten: hij komt weer terug.

Harapha:

Samson, onze vorsten roepen je nogmaals op: kom nu snel mee, of we zullen werktuigen vinden om je te verplaatsen, als ware je een massief rotsblok.

Samson:

Hun pogingen zouden vergeefs zijn; ik ben bereid te gaan, maar niet als een wild beest, dat door jullie straten wordt gesleurd.

Harapha: Zo kun je misschien de vorsten over halen om je vrij te laten.

Samson:

Ik weiger al wat schandelijk of zondig is volgens onze wetten. Broeders vaarwel! Vergezel mij nu niet langer, zo vraag ik jullie.

Micah:

Doe wat het beste is in Zijn glorie.

Samson:

Laat dan die geest (die voor het eerst over mij kwam op het veld van Dan) mij bezielen in mijn nood. Dan zal ik Jehova's glorie laten blijken; hun afgoden zullen voor zijn aanwezigheid vluchten, verdreven als schapen in bijzijn van de Heer der heerscharen.

Op het moment dat de zon in zijn waterig bed, omgeven door een waas van rood, zijn kin laat rusten op een golf in het oosten, drommen de doodsbleke, dolende schimmen naar hun helse gevangenis, waar elke geketende geest in zijn eigen graf verdwijnt.

Draag Zijn boodschap uit met bovenmenselijke kracht, snel als een bliksemflits en maak zijn naam bij alle heidenen bekend!

Laat de heilige God van Israel je gids zijn en de engel van jouw geboorte je terzijde staan: ga onsterfelijke roem tegemoet, de hemel gebiedt je toe te slaan...

Koor: roem tegemoet.....etc.

## Scene 2: Micah, Manoa, Chorus of Philistines

### 68. Recitative Micah, Manoa

#### Micah:

Old Manoa with youthful steps makes haste to find his son, or bring us some glad news.

#### Manoa:

I come, my brethren, not to seek my son, who at the feast does play before the Lords; but give you part with me, what hopes I have to work his liberty.

### 69. Air: A Philistine and Chorus of Philistines

Great Dagon has subdu'd our foe and brought their boasted hero low. Sound out his pow'r in notes divine, praise him with mirth, high cheer and wine...

### 70. Recitative Manoa, Micah

Manoa: What noise of joy is that? It tore the sky.

Micah: They shout and sing to see their dreaded foe now captive, blind, delighting with his strength.

#### Manoa:

Could my inheritance but ransom him, without my patrimony, having him, the richest of my tribe.

#### Micah:

Sons care to nurse their parents in old age, but you, your son.

### 71. Air Manoa.

How willing my paternal love the weight to share of filial care, and part of sorrow's burden prove. Though wand'ring in the shades of night, whilst I have eyes he wants no light.

### 72. Recitative Micah, Manoa. Chorus of Philistines

#### Micah:

Your hopes of his deliv'ry seem not vain, in which all Israel's friends participate.

#### Manoa:

I know your friendly minds, and.....

#### **Symfony of Horror and Confusion**

#### Micah:

De oude Manoah haast zich met jeugdige tred, op weg naar zijn zoon, of om ons goed nieuws te brengen.

#### Manoah:

Ik kom, mijn broeders, niet op zoek naar mijn zoon, die op het feest voor de vorsten speelt, maar jullie te laten weten, hoe ik hoop zijn vrijheid te bewerkstelligen.

De grote Dagon heeft onze vijand bedwongen en hun roemruchte held ten val gebracht. Bezing zijn macht in hemelse klanken, loof hem met blijdschap, gejubel en wijn...

Manoah: Wat voor vrolijk lawaai is dat? Het verscheurde het zwerk.

Micah: Zij joelen en zingen, omdat zijn hun geduchte vijand, nu geboeid en blind, zijn kracht zien vertonen.

#### Manoah:

Al mijn erfgoed zou ik als losgeld geven. Ook zonder mijn bezit, zou ik met hem de rijkste van mijn stam zijn.

#### Micah:

Zonen willen voor hun ouders op leeftijd zorgen, maar jij voor je zoon.

Met de liefde van een vader zal ik de last delen, die mijn zoon bedrukt en zo een deel van zijn smarten dragen. Welliswaar dolend in nachtelijk duister, zal hij geen behoefte hebben aan licht, zolang ik ogen heb.

#### Micah:

Uw hoop op zijn verlossing lijkt niet ijdel, hoop gedeeld door alle vrienden van Israël.

#### Manoah:

Ik weet hoe welgezind jullie zijn, en.....

heav'n! what noise? Horribly loud,  
unlike the former shout.

Chorus:

Hear us our God! Hear us, O hear  
our cry! Death, ruin, fall'n! No help  
is nigh, no help, O mercy, heaven,  
we sink, we die....

### 73. Recitative Micah, Manoa

Micah:

Noise call you this? An universal groan,  
as if the world's inhabitation perish'd!  
Blood, death and ruin at their utmost point!

Manoa: Ruin indeed! Oh! They have  
slain my son!

Micah:

Thy sons is rather slaying them; that  
cry from slaughter of one foe could  
not ascend. But see, my friends, one  
hither speeds, an Hebrew of our tribe.

## Scene 3: Manoa, Micah and Messenger; Chorus of Israelites

### 74B. Messenger, Micah, Manoa

Messenger:

Where shall I run, or which way fly  
the thoughts of this most horrid sight?  
O countrymen! You're in this sad event  
too much concern'd.

Micah:

The accident was loud, we long to know  
from whence.

Messenger:

Let me recover breath; it will burst forth.

Manoa:

Tell us the sum, the circumstance defer.

Messenger:

Gaza yet stands, but all her sons are fall'n.

Manoa:

Sad? Not to us! But now relate by whom.

Messenger: By Samson done.

Manoa: The sorrows lessens still, and nigh  
converts to joy.

Messenger:

Oh Manoa! In vain I would refrain!  
The evil tale too soon will rudely  
pierce thy aged ear.

mijn hemel! Wat is dat kabaal? Gruwelijk luid,  
anders dan die eerdere kreten.

Koor:

Hoor ons, onze God! Hoor ons, O hoor onze  
kreten! Dood, verderf, ondergang! Geen hulp is  
nabij, geen hulp, O genade, hemel, wij vergaan,  
wij sterven....

Micah:

Lawaai noemt u dit? Een alomvattend gekerm,  
alsof de hele wereld ten onder ging! Bloed, dood  
en verderf tot in het uiterste uitgevoerd!

Manoa: Verderf voorwaar! Oh! Zij hebben mijn  
zoon gedood!

Micah:

Uw zoon heeft eerder hen gedood; die doodscreet  
kan niet door één vijand worden geslaakt. Maar  
kijk vrienden, wie daar komt aangesnel, een  
Hebreeër van onze stam.

Boodschapper:

Waar kan is schuilen of naar toe vluchten  
om niet te hoeven denken aan wat ik voor  
verschrikkelijks gezien heb. O landgenoten!  
Dit trieste gebeuren treft jullie maar al te zeer.

Micah:

Het was een luide gebeurtenis en we willen  
weten waar het vandaan kwam.

Boodschapper:

Laat me op adem komen; dan zal ik losbranden.

Manoah:

Vertel ons alles, de omstandigheid noopt daartoe.

Boodschapper:

Gaza bestaat nog, maar al haar zonen zijn gedood

Manoah:

Triest? Niet voor ons! Maar vertel nu door wie.

Boodschapper: Samson heeft het gedaan.

Manoah: Het verdriet wordt steeds minder,  
verandert bijna in blijdschap

Boodschapper:

Oh Manoah! Tevergeefs zou ik het verzwijgen!  
Het slechte nieuws zou snel en wreed  
tot je komen.

Manoa:

Suspense in news is torture; speak them out!

Messenger:

Then take the worst in brief- Samson is dead.

Manoa:

The worst indeed! My hopes to free him hence are blasted all; but death (who sets all free) hath paid his ransom now.

Micah:

Yet, ere we give the reins to grief, say first, how died he? Death to life is crown or shame.

Messenger:

Unwounded of his enemies he fell. At once he did destroy, and was destroy'd. The edifice (where all were met to see) upon their heads, and on his own he pull'd.

Manoa:

O lastly overstrung against thyself!  
A dreadful way thou took'st to thy revenge, glorious, yet dearly bought.

**75. Air Micah and Chorus of Israelites**

Ye sons of Israel lament, your spear is broke, your bow's unbent; your glory's fled. Amongst the dead great Samson lies, for ever clos'd his eyes;

Chorus:

Weep, Israel, weep a louder strain.  
Samson, your strength, your hero is slain.

**76B. Dead March**

**77. Recitative Micah, Manoa**

Micah:

The body comes; we'll meet it on the way with laurels ever green, and branching palm; then lay it in his monument, hung round with all his trophies, and great acts enroll'd in verse heroic, or sweet lyric song.

Manoa:

There shall all Israel's valiant youth resort, and form his memory inflame their breasts to matchless valour, whilst they sing his praise.

Manoah:

Uitstel van nieuws is een kwelling; Vertel!

Boodschapper:

Het slechtste dan in het kort- Samson is dood.

Manoah:

Het slechtste inderdaad! Van nu af is mijn hoop hem te bevrijden vervlogen; maar met de dood (die eenieder verlost) is zijn losgeld nu betaald.

Micah:

Maar vóór we ons overgeven aan ons vedriet, vertel eerst, hoe stierf hij? De dood is òf een kroon op het leven òf een schande.

Boodschapper:

Ongedeerd door zijn vijanden is hij gevallen. Hen verwoestend deed hij ook zichzelf teniet. Het gebouw (waar iedereen kwam kijken) liet hij op hun hoofden neerstorten en op het zijne.

Manoah:

O door eigen kracht tenslotte overmand!  
Zo nam je wraak op een gruwelijke manier, roemrijk, maar duur betaald.

Treur, jullie, zonen van Israëel, jullie speer is gebroken, jullie boog niet langer gespannen, jullie glorie verdwenen. Tussen de doden ligt Samson, zijn ogen voor eeuwig gesloten.

Koor:

Ween Israëel, ween op luide toon.  
Samson, uw kracht, uw held is geveld.

Micah:

Daar komt het lichaam; we gaan het tegemoet met groenblijvende lauwerkransen en palmtakken. Dan leggen wij het in zijn tombe, met rondom zijn trofeeën en zijn grote daden opgetekend in heldendichten of zoete liederen.

Manoah:

Daar zal de dappere Israëlitische jeugd bijeenkomen en zijn nagedachtenis zal hen inspireren met weergalozes moed, terwijl ze zijn lof zingen.

**78. Manoa, an Israelite woman, Chorus of Virgins, Chorus of Israelites**

Manoa:

Glorious hero, may thy grave  
peace and honour ever have,  
after all thy pains and woes.  
Rest eternal, sweet repose.

Israelite woman:

The virgins too shall on their  
feastful days visit his tomb  
with flow'rs and there bewail.  
his lot unfortunate in nuptial choice.

Chorus of Virgins:

Bring the laurels, bring the bays,  
strew his hearse and strew the ways.

Israelite woman:

May ev'ry hero fall like thee,  
Through sorrow to felicity.

Chorus of Virgins:

Bring the laurels...etc.

Chorus of Israelites:

Glorious hero, may .....etc.

Manoah:

Glorieuze held, moge jouw graf voor altijd vredig  
en eervol zijn, na al je pijn en ellende.  
Rust voor eeuwig, rust zacht.

Israëlitische vrouw:

Ook de maagden zullen op hoogtijdagen zijn  
graf bezoeken met bloemen en hem daar  
beklagen om zijn noodlottige huwelijksband.

Koor van maagden:

Breng de lauwerkransen, breng de laurier,  
bestrooi er de baar en de wegen mee.

Israëlitische vrouw:

Moge iedere held sterven als jij, door  
verdriet gegaan tot gelukzaligheid.

Koor van maagden:

Breng de lauwerkransen....etc.

Koor van Israëliteten:

Glorieuze held, moge.....etc.

**79B. Recitative Manoa**

Come, come; no time for  
lamentation now; no cause for  
grieve; Samson like Samson  
fell; both life and death heroic.  
To his foes ruin is left, to him eternal fame

Kom, kom; het is geen tijd nu voor geklaag;  
geen reden voor verdriet; Samson is gestorven  
als Samson; zowel in zijn leven als in de dood  
een held. Zijn vijanden rest slechts verderf, voor  
hem eeuwige roem.

**80. Air Israelite woman and Chorus of Israelites**

Let the bright seraphims in  
burning row their loud,  
uplifted angel trumpets blow.  
Let the cherubic host, in  
tuneful choirs touch their  
immortal harps with golden wires.

Chorus:

Let their celestial concerts all unite  
ever to sound his praise in endless blaze of light

Laat de stralende engelen in een  
vlammende rij hun geheven bazuinen  
luid laten klinken.  
Laat de menigte cherubijnen hun  
onvergankelijke goudbesnaarde harpen  
bespelen als welluidende koren.

Koor:

Laat hun hemelse concerten tesamen klinken  
hem lovend in een eeuwige gloed van licht.

**END OF THE ORATORIO**

## Op het podium

Dirigent            Marc Buijs

### Solisten

Sopraan            Wendy Roobol  
Mezzo                Maria João Carmo  
Tenor                Daniël van Kessel  
Bariton             Paul Triepels

### Orkest

1<sup>e</sup> viool             Kees Hilhorst (concertmeester)  
1<sup>e</sup> viool             Hans Rijkmans  
1<sup>e</sup> viool             Rafael Nunez  
1<sup>e</sup> viool             Noortje Zanen  
2<sup>e</sup> viool             Veronica Manova  
2<sup>e</sup> viool             Carles Puig  
2<sup>e</sup> viool             Ruth Houtman  
2<sup>e</sup> viool             Marite Sainz  
Altviool            Christine Brandenburg  
Altviool            Gisella Bergman  
Cello                Annika Stjernlof  
Cello                Sarah Walder  
Contrabas         Tis Marang  
Fagot                Kees Hoek  
Hobo                Peter Frankenberg  
Hobo                Gilberto Caserio  
Fluit                Annelies Jans  
Fluit                Loek Hackmann  
Trompet            Dave Hendry  
Trompet            Marc Geelen  
Hoorn                Harry Hoegge  
Hoorn                Bolko Kloosterman  
Pauken             Marten van den Bijlaard  
Clavecimbel      Anna Savelainen

### Liefdesliederenkoor

#### Sopranen

Heiltje Deibert, Anneke van Duijneveldt, Nelly Ketelaar, Willy de Klijn, Aukje Kooistra, Wil van Korlaar, Maddy de Rijke, Thea van der Schouw, Dory Vogelaar, Mirjam Westen, Hanneke van Zoest

**Alten**

Elleke Fokkema, Cecile van de Kamp, Susanne Klausch, Yolanda Kluen, Ans Kuiper, Liesbeth Vellema, Timmie Vink, Herma Zuidema, Margreet Zwarteveen

**Tenoren**

Leo Butter, Reinier Coenders, Guido Coumans, Peter van Hemmen, Jo Lucassen, Maarten Mookhoek, John Tomasowa

**Bassen**

Jan Basten, Martien Bijleveld, Victor Gijssels, Jan Middelham, Robert de Rijke, Sietze Vellema, Bart van de Wateringen

**SottoVoce****Sopranen**

Annelies Baudet, Inge Delfin, Mieke Koenen, Tia Roordink, Mira Taks, Everdien Tromp, Anja Warnaar, Judith de Wert

**Alten**

Irma Eltink, Marijne Magnée, Angélique Notermans, Palmyre Oomen, Ank van Rens, Ineke Verschueren

**Tenoren**

Paul Eskens, Cees Leijenhorst, Anneke van der Putte

**Bassen**

Wim Cousijn, Lex Hustinx, Martin Jonker, Martin Kuiper, Wim Prange, Maarten de Vletter

**SOTTOVOCE**

Projectleiding Heelsum: Dory Vogelaar en Aukje Kooistra

Projectleiding Nijmegen: Paul Eskens

Ontwerp promotiemateriaal: Martin Jonker

Redactie programmaboekjes: Everdien Tromp en Martin Jonker

Uitwerking libretto: Martien Bijleveld

Speciale dank aan Maarten Kwakernaak ([www.students-for-students.nl](http://www.students-for-students.nl))

[www.liefdesliederenkoor.nl](http://www.liefdesliederenkoor.nl)

[www.sottovoce.nl](http://www.sottovoce.nl)

